

Titel: IX

Citation: "IX", i *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968*.
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-g02-shoot-d1e336271/facsimile.pdf> (tilgået 30. juli 2024)

Anvendt udgave: Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

der fra denne Side blev yttret, at vi omniae Stat for at være det samme som Afgift til det Offentlige, var der en Tale, som lyngte og, om vi de ogsaa vilde henregne Landgildesafgiften paa Domainede til Stat; og vilde vi ikke, som Staten oprættede som privat Eiendomsmand, der troer vi ikke, at man kan lade de Afgifter, som erlægges, offentligt. Men er Forslaget saaledes ikke beligt, og vil det ikke lade sig gøre, vil jeg foreslaae at gaae en gang til det, nemlig at udelade den hele Paragraph, (21) og jeg vil sige, at den behøves aldeles ikke. Der staar i Grundloven direkte Stat til Staten eller Kommuner. Hvis disse Ord behøves nogen nærmere Forklaring, da gaaer den her foreslaaede Paragraph virkelig ikke nogen Saadan; jeg er tvivlsomt overbevist om, at den vil fremkalde mangen Tord, som eltes ikke vilde opstaae. Men det er heller ikke Forsamlingens Sag her at forsvare Grundlovens Ord, thi det kommer til ind paa Domstolens Ombud. (Hør!) Det bestemtes i § 63, at Domstolens i Tvivlskilfælde skulle afgjøre, om en Mand har de Egenskaber, som udfordres til Valgbarhed; men det Udtryk direkte Stat til Staten eller Kommuner kunne Domstolens gode forstaae, uden at vi behøves at give dem nogenlunde Beskedning dertil. Jeg troer ikke, at vi blive enige om, hvad Stat er, hvorlænge vi end vilde diskutere derover, og jeg troer endnu mindre, at det bliver Udvalget muligt at opregne enkeltvis alle de Ting, som høre til direkte Stat, og hvad vi vilde tage den sidste Paasig med, tillige alle de Afgifter, som ikke høre til direkte Stat; thi det vil vistnok ogsaa erfordres for noget Særegt og mindre Færdigt, naar man først har specificeret de direkte Stat, at man da endnu finder det nødvendigt at opregne, hvad direkte Stat ikke er. Derfor, mine Herrer, opfordrer jeg dem til at stemme imod den hele Paragraph og hele paa, at de Hoff, som skulle optage Risterne, og de Domstole, som skulle forsvare Indsigelserne derimod, de vilde, hvad der forsaades ved direkte Stat.

Beskrivelse: Demgang denne Sag lidt blev forhandlet her i Staten, tog den heiligtære Kultusminister en meget viffem Deel deri. Han bekræftede paa en Maade os, som sagde at bestir, at Tienden var en Stat, at vi ikke vare somne stolligere frem med denne Paasig, og han mente, at vi ikke nu kunde være berettigede dertil, idet han tillige sagde, at han for sin Person, demgang han paa Ministeriets Begne havde givet sit Raad til, at en Census af 200 Rbd. skulde være den rette Begrændning for Valgbarheden, ikke paa nogen Maade havde tænkt paa, at Tienden kunde regnes med i Staten. Da den heiligtære Minister fremfor nogen Anden man vilde, hvad han i det Dieblil maad havde tænkt, er jeg aldeles fattet paa at troe ham, og det er efter min Mening den eneste gode Grund, der kunde bevæge os, som paasig, at Tienden er Stat, til at opgive denne Paasig i dette Dieblil, ikke som om vi derved vilde sige, at vi troe, at Tienden ikke er Stat, men fordi vi ikke vilde hane fristet den heiligtære Minister til at gaae ind paa Raad, end hvad han troer at kunne holde. Vi vilde i saa Fald blive paa Tro og Love med ham, idet vi erklære, at vi have underordnet os, Hjøndt vi troe at have lidt en Uret. Om jeg vil komme til dette Resultat, vil jeg ikke sige her, men jeg nærmer det kun som et Resultat, hvortil jeg kan komme. Den Raade, hvorpaa Sagen er bleven behandlet imod os, er loerigt af en saadan Beskaffenhed, at jeg ønsker det for min Viligt at gøre mig af den Side, jeg kan, for at opløse om, at Tienden ikke kan retligsvind betragtes som Raad end netop som en direkte Stat. Det er blevet sagt her af et andet Medlem, at ingen Forfatter her i Raadet eller nogen bestemt fremmed Forfatter har nævnt at opstille Tienden som Stat. Der jeg omalder Ordet Stat, bliver det nødvendigt atter at komme tilbage til at underjøre, hvad man vil regne for Stat og Afgift; mig forekommer det, som enhver offentlig Afgift i Grunden er en Stat, og at Tingene er den, at Derne brøle en Afgift, og Staten fordrer Stat; det er Staten, som saar en Stat, og det er Deren, som giver en Afgift. Men for at komme tilbage til den Uklæring, som det andet Medlem har givet, der forefter ikke gav os de Dødsninger om denne Sag, som han vistnok havde været ihænd til fremfor nogen Anden, maad jeg gjøre opmærksom paa, at jeg allerede forrige Gang nævnte en Mand, som maad ønske at have Kundskab om disse Ting, det skulde for

Tienden mellem endel andre Afgifter, som maad betragtes som Stat, og jeg maad endnu nævne 3 eller 4 forskjellige Steder af et Skrift af en Mand, som har haft en stor Indflydelse paa de almindelige Begreber om Stat og Afgiftsbesættelse, hvile ere blevene gangte her i Landet. Det er saaledes udfømt en Bog, som hedder: "Populair Fremstilling af det danske Stat- og Afgiftsvæsen af Hr. Brind-Svidelin", og den indholder en Udtalelse af denne Sag paa flere Steder, og paa et Sted endog saaledes, at han ved en tilfældig Anmærkning saar Tienden i Beskæftning til Landgilde og Stat for den Art, han fra flere Steder har villet sammenligne den med. Jeg vil spare Forsamlingen den Uvillighed at opløse disse forskellige Steder, som jeg har omalt, men held det fulde gjøres forment, vil jeg bede en af mine Sidemænd at gøre det, naar jeg ikke længere har Ordet. Hvad nu udelukkende Forfatter angaar, da er det vel neppe Noget, som har været saameget Omtalt for offentlig Forhandling, som netop dette Spørgsmaal; blandt Andet i det badenske Kammer, der er en Mand, hvis Berømmelse man nok neppe vil negte her, kommen til det Resultat i et af sine seneste Skrifter, at han saar sine Underjogelser dermed: „at efterhaanden synes alle at gaae nærmere og nærmere til den Betragtning, som jeg maad ønske for den rigtige, at Tienden er hovedsagelig at anse som Stat“, og denne Forfatter er Rotted.

Jeg har den gang forsøgt at gjenneaae det allerede stolligere Sægt, hvilest altid er mig bekvæmligt, fordi jeg troer, at det er besværligt for de Herrer, som skulle høre derpaa; jeg har forsøgt at plukke Stump for Stump ud af hvad der har været indvundet, men da vi her ligesaameget søge at reviderligere vor Karakter som at godgjøre Sagens Sandhed, tør vi maadst finde Dørbærligt.

Det er blevet sagt, at Tienden vistnok oprindelig har været betragtes som en til offentlig Tienest paalagt Afgift eller Stat, og det har ikke ringe Vægt, idet det er blevet sagt af den anden Ordforer; men u, tilføiede man, maadte den betragtes som en Eiendomsbyrde af en særegen Beskaffenhed. Ja vistnok er det en Eiendomsbyrde af en særegen Beskaffenhed, idet naar man i samme Dieblil betragter den som Stat, idet man berøver Derne den Ret, som anden Stat giver dem til at blive Valgbare, og det er vel en af Grundene, hvorfor man ikke nu, da man skulde troe, man maadte være kommen til et klarere Begreb, er kommen til at betragte som Stat hvad man i en tidligere Tid med et Slags Ret har betragtet som Stat; men jeg troer ikke, at man vil kunne anbringe noget spæderlig Klæffeligt for denne Mening, at man nu skulde betragte Sagen anderledes end tidligere. Væder os et Dieblil skulde Villste paa hvad man kalder Gammelstat, det er et Slags Kanon, hvortil man har forandret en Deel af den almindelige og direkte Stattebyrde paa Jordbrug. Gæter den nu op at være Stat, fordi den blev til Kanon? Tienden er bleven til Kanon; derfor hører den ikke op at være Stat, ijaad den nogenlunde har været det for.

En meget stor Deel af Tienden er gaaen over i privat Gie har man fremdeles sagt. Jeg kan ikke finde noget Argument, nogen Grund mindre saende end den, fordi Regjeringen, ved at selge denne Stat til private Mand, netop har vist, at det var en Stat, en Afgift, der af offentlig Grunde altid kunde liftrødes som en vedvarende Rente af et Staten ydet Laan, derved skulde den have hørt op at være Stat, derved skulde dens Karakter være forandret for Heerig, det troer jeg neppe ved altsellig Dørbærligt vil finde Medheld.

Med private Contracter kan den forandres til andre Præstationer; den har altsaa en Karakter af afløselig Eiendomsbyrde har man endvidere sagt. Men den Karakter kan enhver Stat saar; der er aldeles ingen Bændelighed ved at give enhver Stat denne Karakter, og man vil komme til at se, at naar man gaar løs paa en virkelig Udrøpning af „Stat“, vil der blive mere end en Stat, man vil komme til at behandle paa denne Maade.

At Tienden selv betragtes som Stattegenstand har derefter været en af de stærkeste Grunde, man har bejænt sig af med os, som tage Tienden med som Stat; men jeg vil bede den anden Forsamling være opmærksom paa, at det nærværende